

Anonymiseret version

Oversættelse

C-287/20 – 1

Sag C-287/20

Anmodning om præjudiciel afgørelse

Dato for indlevering:

30. juni 2020

Forelæggende ret:

Amtsgericht Hamburg (Tyskland)

Afgørelse af:

16. juni 2020

Sagsøgere:

EL

CP

Sagsøgte:

Ryanair Designated Activity Company

Amtsgericht Hamburg (byretten i Hamborg)

[udelades]

Kendelse

I sagen

1) **EL**, [udelades] Villanova di Camposampiero, Italien

- sagsøger -

2) **CP**, [udelades] Villanova di Camposampiero, Italien

- sagsøger -

[udelades]

mod

Ryanair Designated Activity Company, [udelades] Dublin, Irland

- sagsøgte -

[udelades]

har Amtsgericht Hamburg (byretten i Hamborg) [udelades] den 16. juni 2020 afsagt følgende kendelse:

1. Sagen udsættes.
2. Den Europæiske Unions Domstol forelægges i henhold til artikel 267 TEUF følgende præjudicielle spørgsmål om fortolkning af EU-retten:

Udgør en strejke organiseret af et transporterende luftfartsselskabs eget personales fagforening en »usædvanlig omstændighed« som omhandlet artikel 5, stk. 3, i forordning (EF) nr. 261/2004?

Skal det i denne henseende tillægges betydning, om der op til strejken blev ført forhandlinger [org. s. 2] med den organisation/de organisationer, der repræsenterer arbejdstagernes interesser?

Præmisser:

1. [Udelades] [oplysninger om den nationale procedure]
2. Sagens afgørelse, som ikke kan ankes [udelades], afhænger af Den Europæiske Unions Domstols præjudicielle afgørelse ved en besvarelse af det i konklusionen formulerede præjudicielle spørgsmål.

Fremstilling af hovedsagens genstand

3. Sagsøgerne har nedlagt påstand om, at sagsøgte betaler en kompensation på 500 EUR.
4. [Sagsøgerne] havde en bekræftet reservation til en flyvning fra Verona [udelades] til Hamborg [udelades] den 28. september 2018 (fly nr. FR5074), som sagsøgte skulle udføre, med planmæssig ankomst i Hamborg den 28. september 2018 kl. 14.50. Flyvningen blev aflyst. Det var en strejke blandt sagsøgtes kabinepersonale og piloter, der var årsag til aflysningen. Efter varslingen af strejken tre dage forinden havde sagsøgte bestræbt sig på at udføre så mange flyvninger som muligt. Det var imidlertid sagsøgtes opfattelse, at den i sagen omhandlede flyvning måtte aflyses.

5. Både umiddelbart op til og i længere tid forud for strejken havde der fundet forhandlinger med arbejdstagerrepræsentanter sted, hvilke forhandlinger imidlertid ikke havde ført til noget endeligt resultat.
6. Sagsøgte informerede sagsøgerne om aflysningen på afgangsdagen.
7. [Udelades] [irrelevant]

Relevante EU-retlige bestemmelser

Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«) [undlades]

8. Artikel 12 (»Forsamlings- og foreningsfrihed«) lyder således: [Org. s. 3]

»1. Enhver har ret til at deltage i fredelige forsamlinger og til foreningsfrihed på alle niveauer, navnlig i forbindelse med politiske og faglige sammenslutninger og medborgersammenslutninger, hvilket indebærer, at enhver har ret til sammen med andre at oprette fagforeninger og at slutte sig hertil for at beskytte sine interesser. (...)
9. Artikel 28 (»Forhandlingsret og ret til kollektive skridt«) lyder således:

»Arbejdstagere og arbejdsgivere eller deres respektive organisationer har i overensstemmelse med EU-retten og national lovgivning og praksis ret til at forhandle og indgå kollektive overenskomster på passende niveauer og i tilfælde af interessekonflikter ret til kollektive skridt, herunder strejke, for at forsvare deres interesser.«

Den Europæiske Socialpakt [udelades]

10. Afsnit I, nr. 6:

»Alle arbejdere og arbejdsgivere har ret til at føre kollektive forhandlinger.«
11. Afsnit II, artikel 6 (»Retten til at føre kollektive forhandlinger«) lyder således:

»For at sikre en effektiv udnyttelse af retten til at føre kollektive forhandlinger forpligter de kontraherende parter sig til:

(...)

og anerkender:

4. arbejderes og arbejdsgiveres ret til kollektive skridt i tilfælde af interessekonflikter, herunder strejkeretten, under iagttagelse af de forpligtelser, der måtte være indeholdt i tidligere indgåede kollektive overenskomster.«

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 261/2004 af 11. februar 2004

12. 14. betragtning lyder således:

»Ligesom under Montreal-konventionen bør de transporterende luftfartsselskabers forpligtelser begrænses eller bortfalde, hvis en [org. s. 4] begivenhed skyldes usædvanlige omstændigheder, som ikke kunne have været undgået, selv om alle forholdsregler, der med rimelighed kunne træffes, faktisk var blevet truffet. Sådanne omstændigheder kan navnlig indtræffe som følge af politisk ustabilitet, vejrforhold, der er uforenelige med gennemførelsen af den pågældende flyvning, sikkerhedsrisici, uforudsete sikkerhedsproblemer eller strejker, der berører det transporterende luftfartsselskabs drift.«

13. Artikel 5 (»Aflysning«) lyder således:

»1. Hvis en flyafgang aflyses, skal berørte passagerer:

[...]

c) have ret til kompensation fra det transporterende luftfartsselskab i overensstemmelse med artikel 7 [...]

[...]

(3) Et transporterende luftfartsselskab har ikke pligt til at udbetale kompensation i henhold til artikel 7, hvis det kan godtgøre, at aflysningen skyldes usædvanlige omstændigheder, som ikke kunne have været undgået, selv om alle forholdsregler, der med rimelighed kunne træffes, faktisk var blevet truffet.«

14. Artikel 7 (»Kompensationsret«) lyder således:

»1. Når der henvises til denne artikel, modtager passageren en fast kompensation som følger:

a) 250 EUR for alle flyvninger på højst 1500 km

[...]«

15. [Udelades] [Bestemmelse i de nationale retsplejeregler]

(...) [org. s. 5]

National retspraksis af relevans for det præjudicielle spørgsmål

16. Bundesgerichtshof (forbundsdomstol, Tyskland) fastslog ved dom af 21. august 2012 (j.nr.: X ZR 138/11) følgende (sammendrag):

- 1 **Såfremt en fagforening i forbindelse med tarifstridigheder opfordrer et luftfartsselskabs piloter til at nedlægge arbejdet, kan dette have usædvanlige omstændigheder som omhandlet i artikel 5, stk. 3, i forordning nr. 261/2004 yil følge.**
- 2 **Luftfartsselskabet er i dette tilfælde fritaget for at betale kompensation for de flyvninger, som det aflyser for at tilpasse flyveplanen de virkninger af strejken, der må forventes.**

Bundesgerichtshof (forbundsdomstol, Tyskland) begrundede sin afgørelse på bl.a. følgende måde (præmis 25f.):

»Sagsøgtes påberåbelse af usædvanlige omstændigheder udelukkes ikke af, at det var muligt for sagsøgte at kontrollere situationen.

Som regel kan det i forbindelse med tarifstridigheder ikke lægges til grund, at det er muligt at kontrollere situationen, og at usædvanlige omstændigheder dermed er udelukket. Beslutningen om at gennemføre en strejke træffes på arbejdstagersiden inden for rammen af dennes frie forhandlingsret og dermed uden for det transporterende luftfartsselskabs drift. Deraf følger, at luftfartsselskabet som regel heller ikke for dets egne medarbejders vedkommende har en retligt væsentlig indflydelse på, om der bliver strejket eller ej. I denne forbindelse kan argumentet om, at det transporterende luftfartsselskab i forbindelse med virksomhedsinterne strejker har mulighed for at opfylde kravene og dermed afværge strejken, ikke følges. Dette ville kræve, at luftfartsselskabet skulle give afkald på sin EU-retligt beskyttede fagforeningsfrihed og på forhånd indtage den underlegne position i arbejdskampen. Dette ville hverken være rimeligt over for luftfartsselskabet eller være i passagerernes interesse på længere sigt.«

Parternes anbringender i hovedsagen

17. Sagsøgerne er af den opfattelse, at der ikke er tale om **[org. s. 6]** »usædvanlige omstændigheder« som omhandlet i artikel 5, stk. 3, i forordning (EF) nr. 261/2004, når det er luftfartsselskabets eget kabinepersonale, der strejker. De har anført, at strejker må påregnes i forbindelse med enhver tarifforhandling, og at der dermed også må regnes med udfald og aflysning af flyvninger: der er tale om en typisk omstændighed, som må forventes i forbindelse med driften, og ikke om [»]en usædvanlig omstændighed«.
18. Sagsøgte er af den opfattelse, at en strejke organiseret af fagforeningen udgør en usædvanlig omstændighed, uafhængigt af, om det strejkende personale er medarbejdere hos det transporterende luftfartsselskab eller ej. Forordning (EF) nr. 261/2004 sondrer ikke engang imellem, om der er tale om en strejke blandt medarbejderne eller andre grupper.

Den forelæggende rets foreløbige retsopfattelse

19. Den forelæggende ret lægger til grund, at det må forventes, at det præjudicielle spørgsmål bliver besvaret benægtende.
20. Den forelæggende ret forstår EU-Domstolens dom af 17. april 2018 (C-195/17) således, at passagerens ret til kompensation netop ikke skal afhænge af, om en strejke er lovlig i henhold til de relevante nationale arbejdsretlige og overenskomstmæssige bestemmelser, men at det tværtimod kun er hændelser, som ud fra deres natur og årsag ikke er et led i det pågældende luftfartsselskabs sædvanlige aktivitetsudøvelse, og som ikke ligger inden for luftfartsselskabets faktiske kontrol, der udgør »usædvanlige omstændigheder« som omhandlet i artikel 5, stk. 3, i forordning nr. 261/2004.
21. Den forelæggende ret går ud fra, at EU-Domstolen – når den allerede anser en »vild strejke« for at være en begivenhed, der ligger inden for luftfartsselskabets faktiske kontrol – *så meget desto mere* vil anse en strejke organiseret af en fagforening for luftfartsselskabets egne medarbejdere for at ligge inden for denne kontrol (idet luftfartsselskabet f.eks. kan nå til enighed med den pågældende fagforening), således at der ikke kan foreligge »usædvanlige omstændigheder
22. På den anden side anser den forelæggende ret det også for muligt, at EU-Domstolen bedømmer en strejke organiseret af fagforeningen anderledes, da denne i modsætning til en »vild strejke« er beskyttet af EU-retten og af chartrets artikel 12, stk. 1, og artikel 28, og at afgørelsen af 17. april 2018 (C-195/17) derfor ikke kan fortolkes således, at den også omfatter en strejke organiseret af fagforeningen. Også strejkeretten, som er sikret ved artikel 6, stk. 4, i Den Europæiske Socialpakt, er som anført i det indledende punktum og i programsætningen i afsnit I, stk. 6, baseret på retten til – koordinerede – kollektive forhandlinger. Den anerkendes nemlig udtrykkeligt »for at sikre en effektiv udnyttelse af retten til at føre kollektive forhandlinger«. Domstolen kan derfor eventuelt i modsætning til det i præmis 19-21 anførte lægge til grund, at det vil udgøre en tilsidesættelse af EU-retten at overføre dens praksis til strejker organiseret af en fagforening, hvilket muligvis allerede kan udledes af 14. betragtning til forordning (EF) nr. 261/2004, som generelt betegner strejker som »usædvanlige omstændigheder«, men som især består i, at der – i hvert fald som resultat – gribes ind i luftfartsselskabets fagforeningsfrihed, som er sikret ved EU-retten.

Retsforhandlingerne i hovedsagen

23. Hovedsagens afgørelse afhænger af svaret på de præjudicielle spørgsmål: Det bemærkes, at hovedsagen såvel faktisk som retligt er moden til påkendelse. For så vidt som den forelæggende ret i forbindelse med redegørelsen for sagens genstand (præmis 3-7) har angivet, at det omtvistede er godtgjort, har den allerede dannet sig en mening i denne henseende.

24. [Udelades] [oplysninger om den nationale procedure]

[Udelades] [Underskrift]

ARBEJDS
DOKUMENT